

TANMENETJAVASLAT

Éves óraszám: 55,5 óra

Heti óraszám: 1,5 óra

A harmadik osztályos természetismeret témakörei az új leckék óraszámával:

1. témakör: A növények és az állatok élete, életműködése	9 óra
2. témakör: A környezetünkben történő változások	11 óra
3. témakör: Testünk, életműködéseink	7 óra
4. témakör: Amit a tájékozódásról és az alaprajzkészítésről tudni kell!	8 óra
5. témakör: Ismerkedjünk hazánkkal!	4 óra
6. témakör: A növények és az állatok élete, életműködései	5 óra

Az órák száma órátípusonként:

Új anyag feldolgozása:	44 óra
Kiegészítő anyagra, tanulmányi kirándulásra (válogatva):	12 óra
Összefoglalás, rendszerezés, gyakorlás:	6 óra

1. témakör

A növények és az állatok élete, életműködései

9 óra törzsanyagra +1 óra összefoglalásra

4 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
1.	Környezeti feltételek	A levegő, a víz, a talaj, a fény és a hőmérséklet jelentősége a növények, állatok életében. Az élőlényeknek a környezeti tényezőkkel szemben sajátos igényei vannak.	környezeti tényezők;	a tankönyv képei; különböző tűrőképességű növények és állatok képei, videofilmrészletek a környezeti feltételekről és az élőlények alkalmazkodásáról;	
2.	Mivel táplálkoznak a növények?	A tápanyagok jelentősége. A növények tápláléka a víz, a benne oldott ásványi anyagok és a levegő szén-dioxidja. A vizet a gyökérzet, a szén-dioxidot a levél veszi fel.	víz és benne oldott ásványi anyagok; a levegő szén-dioxid tartalma;	a tankönyvben közölt kísérletek elvégzése a növények tápanyagfelvételéről és a párologtatásról; növényi tápoldat készítése;	
3.	Mit készítenek a növények a leveleikben?	A növények a felvett tápanyagokból a napfény segítségével a leveleikben táplálékot készítenek. Ilyen pl. a cukor, a keményítő, a fehérje és az olaj. A táplálékkészítés során oxigén is képződik, amely a légkörbe jut.	táplálék-készítés; táplálék raktározása;	a tankönyv ábráinak megfigyelése és elemzése; különböző táplálékraktározó növényi részek; burgonyagumó, cukorrépa, napraforgó, búzaliszt, édes termések; a tankönyvben közölt kísérletek elvégzése a táplálékkészítésről;	

4.	Mivel táplálkoznak az állatok?	Az állatok táplálkozásuk során más élőlényekre (növényekre, vagy állatokra, vagy mindkettőre) vannak utalva. Néhány példa ismerete növényevő, mindenevő, ragadozó (húsevő) állatokra.	növényevő; mindenevő, ragadozó;	a tankönyv képei és egyéb színes képek különböző életmódú hazai állatokról; magyarázó rajzok a testfelépítés és az életmód kapcsolatáról; ismeretterjesztő irodalom szövegének feldolgozása az életmódról, az állatok táplálkozásáról, a zsákmányszerzés különböző módjairól;	
5.	Hogyan lélegeznek a növények és az állatok?	A légzés lényege minden élőlénynél azonos: oxigén felvétele és szén-dioxid leadása. A növények a levelükön keresztül lélegeznek. Az állatok légzése történhet a kültakarón keresztül, légcsövekkel, kopolyúval, tüdővel. A fejlett állatoknál az oxigént a vér juttatja el a test minden részébe.	a levél, mint légzőszerv; légzés a bőrön át; kopolyú; légcső; tüdő;	a tankönyv képei és magyarázó rajzai különböző légzési módokról, légzőszervekről; ismert gerinces és gerinctelen állatok képei;	
6.	Mi védi a növények és az állatok testét a környezeti hatásoktól?	Az élőlényekre ható leggyakoribb környezeti hatások (hideg, meleg, csapadék stb.). A fejlett állatok kültakarója a bőr. Egyes állatcsoportoknak (férgék, békák, csigák) a bőre csupasz, másoknak pikkelyekkel, tollakkal, szőrrel fedett. Sok állat kültakarója egyben rejtőszín is.	kültakaró; bőr; pikkelyek; toll; szőr; rejtőszín;	a tankönyv képei és magyarázó rajzai különböző kültakaró típusokról; színes képek, videofilmek elemzése a kültakaró jelentőségéről, a rejtőszínről;	
7.	Hogyan mozognak a növények és az állatok?	A mozgás alapvető életműködés. Az állatok jellemző mozgásformái: féregmozgás, külső kintivázhoz tapadó izmokkal való mozgás. A gerincesek állatok testének váza a csontváz.	féregmozgás; csontváz és izomzat; különböző mozgásformák;	a tankönyv képei és magyarázó rajzai különböző mozgásformákról; néhány gerinces állat csontváza; ismert állatokról képek, filmek	

		A csontokhoz izmok kapcsolódnak. A mozgást (ugrás, futás, repülés, úszás) a csontok és az izmok együttes működése biztosítja.		a mozgásuk megfigyelésére; az állatok mozgásának megfigyelése természetes környezetben;	
8.	Hogyan alkalmazkodnak a növények a környezet változásaihoz?	Az alkalmazkodás az élőlények alapvető tulajdonsága. A növények egy része mag alakban, mások rügyekkel vagy a talajban lévő szerveikkel vészelik át a kedvezőtlen időszakot.	alkalmazkodás; kedvező és kedvezőtlen környezeti feltételek; nyugalmi állapot;	áttelelő szervek (gyöktörzs, gumó, raktározó főgyökérszövet; magok, termések, rügyek) megfigyelése és ezek vizsgálata; a tankönyv színes rajzainak és képeinek megfigyelése; ismeretterjesztő irodalom szövegének, képeinek elemzése;	
9.	Hogyan alkalmazkodnak az állatok a környezeti feltételekhez?	Az állatok különböző módon alkalmazkodnak a környezet változásaihoz. Egyesek beássák magukat a talajba. A halak a vizes élőhely legmélyebb részén elvermelnek. A békák, kígyók, gyíkok és az emlősök egy része téli álmot alszik. A madarak egy csoportja a kedvezőtlen téli időszak elől elvándorol és csak tavasszal tér vissza.	téli álmom; áttelelés fagymentes helyen; vonuló madarak; téli madárvédelem;	képek, rajzok, filmek az állatok alkalmazkodásának tananyagban szereplő formáiról;	
Kieg.	<i>A környezetünkben élő dísznövények gondozása</i>	A dísznövénygondozás legfontosabb tennivalóinak megismerése és gyakorlása szobanövényeken. Néhány növény szaporítási mód (dugványozás, bujtás, tőosztás) megismerése.	ivartalan szaporítás; dugványozás; bujtás; tőosztás;	környezetünkben élő gyakori dísznövények; a tankönyv magyarázó rajzainak megfigyelése az ivartalan szaporítási módokról;	
Kieg.	<i>Növények és állatok megfigyelése, vizsgálata</i>	A tankönyvben leírt megfigyelések, vizsgálatok közül a lehetőségek függvényében minél több elvégzése. Cél: közvetlen tapasztalatszerzés a növények, állatok életéről.		a tankönyvben leírt vizsgálati eszközök és növények, növényi részek;	
Kieg.	<i>Tanulmányi kirándulás ősszel az erdőben</i>	A tankönyvben leírt fás élőhelyen elvégezhető megfigyelések elvégzése, tapasztalatok rögzítése.			

Kieg.	Mit láttok a képeken, rajzokon?	Az ismeretalkalmazás, a verbális és a vizuális kommunikáció, az elemi gondolkodási művelet fejlesztése a tankönyvi képek, rajzok megfigyelésével, elemzésével.		a tankönyv képei, magyarázó rajzai;	
10.	Rendszerez-zünk!	A növények, állatok életéről tanultak felidézése, az ismeretek alkalmazása, a munkafüzet feladatainak megoldása.		A témakör feldolgozása során alkalmazott legfontosabb szemléltető anyagok.	

2. témakör

A környezetünkben történő változások

11 óra törzsanyagra + 1 óra összefoglalásra

1 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
11.	Mérjünk együtt!	A tömeg, az űrtartalom és az idő mérésének gyakorlása. Mértékegységek helyes használata. Mértékegységek átváltásának gyakorlása.		alma, zsemle, literes üveg, mérőedények (2dl-es, félliteres, 1 literes) vödör, stopperóra;	
12.	Mérjük meg a hőmérsékletet!	Hőmérséklet becslése. Hőmérő helyes használata, leolvasása. Különböző típusú hőmérők. A hőmérséklet mérése. A becslés és a mérés közötti különbség a hőmérséklet esetében. Hőmérséklet mérésének gyakorlás.	hőmérő; Celsius; Celsius-fok, °C,;	műanyag tálak; hideg, forró és langyos víz; hőmérő; vízhőmérő; lázmérő;	
13.	Mikor keletkezik a jég?	A hőmérséklet csökkenése és a fagyás közötti összefüggés. A víz 0 °C-on fagy meg. A fagyás folyamata. A hó, a dér, a zúzmara a jég különböző megjelenési formái. Hogyan változik a víz térfogata, ha jéggé fagy.	fagyás; fagyáspont;	hőmérő; dörzsmozsár; fagyasztott gyümölcsök; jégkocka; vékony falú üveg; nagyító;	

14.	Miért olvad a jég?	A víz olvadás- és fagyáspontja. Az olvadás folyamata. A hőmérséklet emelkedése és az olvadás közötti összefüggés. Milyen hőmérsékleten fagy meg a sós víz?	olvadás; olvadáspont;	tányérok; jégkocka; olvasólámpa; jégtáblácska; szívószál; só; gyertya; gyufa;	
15.	Mi történik, ha a vizet melegítjük?	A víz hőmérsékletének emelkedése melegítés hatására. A víz forralás közben vízgőzé alakul. A víz 100 °C-on forr és gőzzé alakul. A hőmérséklet és a szél gyorsítja a párolgást.	forrás; gőz; pára; forráspont; párolgás;	borszeszegő; állvány; főzőpohár; hajszárító; olvasólámpa;	
16.	Folyékony, szilárd, légnemű	A jég és a gőz a víz különböző halmazállapotú formái. A víz halmazállapota és a hőmérséklet közötti összefüggés. A környezetünkben lévő anyagok folyékony, szilárd és légnemű halmazállapotban lehetnek. Az egyes halmazállapotok jellemzése, alaki megjelenése. A víz különböző halmazállapotú formái egyik a másikba alakulhatnak át.	halmazállapot; folyékony; szilárd; légnemű;	jégkocka; borszeszegő; állvány; főzőpohár; fémből készült kanál;	
17.	Az életet adó víz	A víz mindhárom halmazállapotban megtalálható a természetben. A Föld nagyobbik részét víz alkotja. Életünk a víztől függ. Az ivóvíznyerés. Mire használjuk fel a vizet? Takarékoskodjunk a vízzel!		képek; diafilmek; rövid filmrészletek;	
18.	Hová tűnik a vízbe tett cukor?	Az oldódás folyamata. Az oldódás és az olvadás közötti különbség. Az oldószer hőmérséklete és az oldódás sebessége közötti kapcsolat.	oldódás, oldat;	kockacukor; málnaszörp; homok; étolaj; poharak; jégkocka; víz;	

19.	Honnan jön a fény?	A fényforrás fogalma. Természetes és mesterséges fényforrások. A fény terjedése. Az árnyék és jellemzői.	fényforrás; természetes; fényforrás; mesterséges fényforrás;	gyertya, gyufa; zseblámpa, asztali lámpa; diavetítő; színes, átlátszó műanyaglapok	
20.	Vigyázz, tűzveszély!	A tűz szerepe az emberek életében. A láng jellemzői. Az égés feltételei: éghető anyag, levegő, megfelelő hőmérséklet. Miért alszik el a tűz? Hogyan terjed a tűz? Bánjunk nagyon óvatosan a tűzzel! A tűzészlelés utáni teendők szabályai. A tűzoltók munkája. A tűzoltók, a mentők és a rendőrség telefonszáma.	tűzcsap, tűzoltó készülék;	gyertya; pohár; gyufa; képek; diafilmek; rövid filmrészletek;	Motivációként felhasználható olvasmány: Mióta használja az ember a tüzet? Hogyan rakjunk tüzet a természetben?
21.	Figyeljük meg az őszi időjárást!	Az időjárás elemeinek megfigyelése. Mérések gyakorlása. A víz séta során tapasztalt megjelenési formái.		hőmérő;	
22.	Rendszerez-zünk!	Amit a környezetünkben történő változásokról tanultunk.	A témakörben tanult legfontosabb fogalmak átisméltése.	A témakör tárgyalása során használt legfontosabb szemléltetőeszközök.	
23.		A tanári kézikönyvben található tudáspróba megoldatása			

3. témakör

Testünk, életműködéseink

7 óra törzsanyagra + 1 óra összefoglalásra

2 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
23.	Bőrünk főbb tulajdonságai	A bőr védi testünket a külső környezeti hatásoktól, a kórokozóktól. Fontos érzékszerv is, amellyel érzékeljük a hideget, a meleget, a fájdalmat, a tapintási ingereket.	kórokozók; a bőr, mint érzékszerv; D-vitamin;	bőrmodell; a tankönyv képeinek, magyarázó rajzainak megfigyelése, a közölt vizsgálatok, megfigyelések elvégzése;	
24.	Az ember mozgása	A mozgáshoz a csontváz és az izomzat együttműködése szükséges. Az egészséges táplálkozás és a helyes életmód jelentősége a csontváz és az izomzat fejlődéséhez, megfelelő működéséhez.	csontváz; izomzat; helyváltoztató mozgás;	csontváz; a tankönyv képeinek megfigyelése a csontvázról és az izomműködésről; egészséges táplálékok szemléltetése; a tankönyvben közölt egyszerű megfigyelések elvégzése az izomműködésről;	
25.	A táplálék útja a testünkben	Ételeink, élelmiszereink különböző tápanyagokat tartalmaznak. A tápanyagok a bélcsatornában megemésztődnek és felszívódnak. A testi fejlődésnek az egészséges táplálkozás a feltétele. Az elhízás okai és következményei.	élelmiszerek; ételek; tápanyagok; bélcsatorna; emésztés; felszívódás;	a tankönyv magyarázó rajzainak megfigyelése a tápcsatornáról és az egészséges táplálékokról;	
26.	Az ember légzése, vérkeringése	A légzés lényege a levegő (oxigén) felvétele és a szén-dioxid kilélegzése. Két mozzanata van, a belégzés és a kilégzés. A gázcsera a tüdőben történik. A testünkben áramló vér szállítja a légzési gázokat és a tápanyagokat. A keringés központi szerve a szív. A légzés és vérkeringés egészségmegőrzésének főbb szabályai.	belégzés; kilégzés; tüdő; szív; erek;	a tankönyv képeinek és magyarázó rajzainak megfigyelése; egyszerű vizsgálatok, megfigyelések végzése a vérkeringésről és a légzésről;	

27.	A környezet-szennyezés hatása életünkre	A környezet szennyezése az ember egészségét is veszélyezteti. Ilyen a levegőszennyezés, amely a légzés szerveit károsítja a vízszennyezés, amely az ivóvízkészleteket teszi tönkre, és a szemetes környezet, amely fertőző betegségek forrása lehet.	levegő- és vízszennyezés forrásai; füstköd (szmog); háztartási hulladék kezelése; betegséget terjesztő állatok;	képek a szennyező forrásokról és a környezetszennyezések káros hatásairól, a hulladékgyűjtésről és a környezetre veszélyes anyagok ártalmatlanításáról;	
28.	Az egészséges életmód	Az egészséges életmód fő összetevői: a helyes napirend, az egészséges táplálkozás, a szabad levegőn való mozgás és fontosak a megfelelő társas kapcsolatok is.	életmód; napirend; közérzet; társas kapcsolatok;	tankönyv képeinek megfigyelése és megbeszélése;	
29.	Gyermekkori fertőző betegségek	A kórokozó élőlények betegségeket okoznak, fertőzéskor a kórokozók az ember testébe jutnak. A betegségeknek jellegzetes tünetei vannak (láz, étvágytalanság, hányinger stb.). A betegségeket egészséges életmóddal, a környezet tisztaságával, rendszeres tisztálkodással és védőoltásokkal előzhetjük meg.	kórokozó; fertőzés; betegség tünetei; védőoltás;	tankönyv képeinek megfigyelése és megbeszélése; képek, rajzok, egészségügyi prospektusok, plakátok a betegségek megelőzéséről;	
Kieg.	<i>Gyógyhatású anyagok a növényekben</i>	Számos növény gyógyhatású anyagokat tartalmaz. Betegség esetén az orvos feladata a gyógymód előírása.		gyógytea készítése csipkebogyóból, hársfavirágból, kamillából;	
Kieg.	<i>Mit láttok a képeken, rajzokon?</i>	Az ismeretalkalmazás, a verbális és a vizuális kommunikáció, az elemi gondolkodási művelet fejlesztése a tankönyvi képek, rajzok megfigyelésével, elemzésével.		A témakör feldolgozása során alkalmazott legfontosabb szemléltető anyagok.	
30.	Rendszerez-zünk!	Testünk, életműködéseink témakörben tanultak felidézése, az ismeretek alkalmazása, a munkafüzet feladatainak megoldása.	a témakörben megismert fogalmak, életfolyamatok rögzítése	A témakörben felhasznált szemléltető anyagok az ismeretek felidézéséhez és alkalmazásához.	

4. témakör Amit a tájékozódásról és az alaprajzkészítésről tudni kell!

8 óra törzsanyag + 1 óra összefoglalásra

1 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
31.	Merre található?	Tájékozódás a közvetlen környezetben. A tárgyak helyzete viszonylagos. A személyek és a tárgyak helyzetét mindig valamihez viszonyítjuk.		a tanteremben körülöttünk lévő tárgyak; földgömb;	
32.	Milyen messze van?	Távolság becslése, mérése. A becslés és a mérés közötti különbség. A távolságot kifejező szavak. A távolság és a hosszúság mérésének gyakorlása.		mérőszalag, méterrúd;	
33.	Határozzuk meg az irányokat!	A fő- és mellékvilágtájak. Az északi irány meghatározása különböző módszerekkel. Az égtájak meghatározásának gyakorlása. Vigyázzunk az égtájak elnevezésének helyesírására!	fővilágtáj; mellékvilágtáj; észak, kelet, dél, nyugat; északkelet, délkelet, délnyugat, északnyugat;		
34.	Játsszunk a mágnessel!	A mágnes magához vonzza a vasból készült tárgyakat. A mágnes fogalma. Taszítás-vonzás.	mágnes; vonzás, taszítás;	néhány fémből készült tárgy; néhány nem fémből készült tárgy; olló, gemkapocs, gombostű, vasgolyó, vas- vagy acélkulcs mágnesrudak, mágnesek;	
35.	Határozzuk meg az irányokat iránytű segítségével!	Az égtájak a meghatározó irányok. A személyek, tárgyak pontos irányát az iránytűvel határozzuk meg. Az iránytű felépítése, működése. Iránytű készítése egyszerű módon. Az iránytű használata. Az iránytű használatának a gyakorlása.	iránytű;	iránytű; cérna, zsákvarró tű; mágnes; applikáció;	

36.	Készítsük el a tárgyak alaprajzát!	A körvonalas rajz készítése. Az alaprajz fogalma. Hogyan készíthetjük el a nagyobb tárgyak alaprajzát?	körvonalas rajz; alaprajz;	csomagolópapír; körberajzolható tárgyak;	
37.	Kicsinyítsük a tárgyak alaprajzát!	A kicsinyítés fogalma. A kicsinyítés folyamata. A mértékszám fogalmának kialakítása. A kicsinyítés gyakorlása.	kicsinyítés; mértékszám;	csomagolópapír; családi ház tervrajza; vonalzó; négyzetrácsos papírlap; milliméterpapír;	
38.	Alaprajzkészítés.	Az alaprajzkészítés mozzanatai. A méretfelvétel. Az alaprajz elkészítése.		négyzetrácsos vagy milliméterpapír; mérőszalag;	
39.	Rendszerezünk!	Azon ismeretek rendszerezése, átisméltése, amit a tájékozódásról és az alaprajzkészítésről eddig tanultunk. A témakörben szereplő legfontosabb fogalmak átisméltése.	A témakörben szereplő legfontosabb fogalmak.	A témakör tárgyalása során használt legfontosabb szemléltetőeszközök.	
<i>Kieg.</i>		A tanári kézikönyvben található tudáspróba megoldása			

5. témakör

Ismerkedjünk hazánkkal!

4 óra törzsanyagra +1 óra összefoglalásra

2 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
40.	Hazánk, Magyarország	Mit jelent hazánk az idelátogató külföldieknek? Mit jelent számunkra a szülőföld? Hazánk szomszédai. Az anyanyelv és a hivatalos nyelv. Jelképeink: a nemzeti színű zászló, a címer, a Himnusz, a Szózat. Tiszteljük a magyar és más népek jelképeit!	Szlovákia; Ukrajna; Románia; Szerbia; Horvátország; Szlovénia; Ausztria anyanyelv; hivatalos nyelv; nemzeti jelkép;	nemzeti színű zászló; címer; képek, diák, rövid filmrészletek; Himnusz, Szózat – CD; applikáció;	

41.	Barangolás hazánk tájain	Törekvés a haza megismerésére. Hazánk felszíne nagyon változatos. Az egyszerű felszínformák – síkság, domb, hegy, völgy – jellemzői. Hazánk legfontosabb tájtypusainak bemutatása. Magyarország legnagyobb folyója a Duna. Legnagyobb tavunk a Balaton.	felszínforma; síkság, domb, hegy, völgy; Alföld; Hortobágy; Kékes; Aggteleki-cseppkő-barlang; Duna; Balaton; Dunakanyar; Tihanyi-félsziget; Göcsej;	diák, képek, rövid filmrészletek; applikáció;	
42.	Természeti értékeink	Az élő és élettelen környezet természeti értékei. Törekedjünk arra, hogy minél kevesebb kárt okozzunk a természetben! A természetvédelem jelentősége. A lakóhely természeti értékeinek feltárása.		diák, képek, rövid filmrészletek; applikáció;	
<i>Kieg.</i>	Tanulmányi séta	A lakóhely környékének legjellemzőbb felszínformáinak megfigyelése. Valamelyik helyi természeti érték felkeresése.		fényképezőgép;	<i>Járj nyitott szemmel! c. munkafüzet</i> rész megoldása
43.	Hazánk fővárosa: Budapest	A főváros jelentősége az ország életében. Budapest fekvése. Budapest, mint az ország legnagyobb közlekedési csomópontja.	Buda; Pest; Budai-hegyek; Nyugati, Déli, Keleti pályaudvar; Nagykörút;	diák, képek, rövid filmrészletek;	Motivációként felhasználható olvasmány: <i>Budapesti séta</i>
44.	Rendszerez-zünk!	A hazánkról a fejezetben található ismeretek rendszerezése, átisméltése. A témakörben szereplő legfontosabb fogalmak átisméltése.	A témakörben tanult legfontosabb fogalmak.	A témakör leckéinek feldolgozásánál használt legfontosabb szemléltetőeszközök.	
<i>Kieg.</i>		A kézikönyvben található tudáspróba megoldása			

6. témakör

A növények és az állatok élete, életműködései

5 óra törzsanyagra + 2 óra összefoglalásra

4 óra kiegészítő anyag

Óra	Az óra anyaga	Oktatási-képzési feladat	Új fogalmak	Szemléltetés	Megjegyzés
45.	A fa élete	Természetes körülmények között a fa magról szaporodik. A fa részei: a gyökérzet, a törzs és a lombkorona, amely ágakból, gallyakból és vesszőkből áll. A fa számos állatnak nyújt táplálékot, fészkelő- és búvóhelyet.	fa; gyökérzet; törzs; lombkorona;	a tankönyv képeinek, magyarázó rajzainak megfigyelése; képek különböző fafajokról; „élő” ágak, gallyak, vesszők virággal, fejlődő terméssel; tankönyvi megfigyelések elvégzése;	
46.	Hogyan szaporodnak a növények?	A növények szaporító szerve a virág. A megporzás után a virág termőjéből kialakul a termés, benne a maggal (magokkal).	virág; termő; beporzás; termés; mag;	„élő” virágok; virágmodellek; virágtalan növények (moha, páfrány); különböző termések; magok; tankönyvben leírt vizsgálatok és megfigyelések elvégzése;	
47.	Hogyan fejlődik ki a magból az új növény?	A virágos növények magvakkal szaporodnak. A magokból kedvező környezeti feltételek mellett új növény fejlődik. A folyamat a csírázással kezdődik.	csírázás; a csírázás feltételei;	a tankönyv képeinek, magyarázó rajzainak megfigyelése; a csírázási kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése; különböző fejlettségű csíranövények;	
48.	Mivel szaporodnak az állatok?	A szaporodás célja, hogy az élőlények önmagukhoz hasonló utódokat hozzanak létre. Egyes állatok petéssel, a kígyók, gyíkok, madarak tojásokkal szaporodnak, az emlősök eleven utódokat hoznak a világra.	pete; tojás; fészeklakó; fészekhagyó; elevenszülés;	a tankönyv rajzainak megfigyelése a nagyobb állatcsoportok szaporodásának, egyedfejlődésének a módjairól; tyúktojás vizsgálata;	
49.	A növények és az állatok egymásra vannak utalva	A növények a leveleikben táplálékot készítenek. Az állatok növényeket fogyasztanak, vagy más állatokkal táplálkoznak. Az élőlények közötti táplálkozási kapcsolatokat táplálkozási láncoknak nevezzük.	táplálék-készítés; növényevő, mindenevő, ragadozó állatok; táplálkozási lánc; rovarbeporzás;	a tankönyv képeinek, magyarázó rajzainak megfigyelése; növény- és állatképek táplálkozási láncok készítéséhez; képek, filmrészletek a növények és állatok közötti kapcsolatokról;	

		A színes virágokból csak akkor képződik termés, ha a rovarok megporozzák őket.			
<i>Kieg.</i>	Megfigyelések, vizsgálatok a környezet-szennyezésről	A tankönyvben leírt megfigyelések, vizsgálatok elvégzése a talaj-, víz- és levegőszennyezésről. A lakóhely környezeti állapotának megismerése.	környezet-szennyezés;		
<i>Kieg.</i>	A növények, állatok megfigyelése, vizsgálata	A tankönyvben leírt megfigyelések, vizsgálatok elvégzése a fák megismerésére, a növények növekedésének, fejlődésének, a virág részeinek és a termések megismerésére.		A tankönyvben leírt eszközök, vizsgálati anyagok.	
<i>Kieg.</i>	Tanulmányi kirándulás a tavaszi erdőben	A tankönyvben leírt szempontok alapján a tavaszi erdő életének megfigyelése. Egyszerű talajvizsgálatok és érzéki tapasztalatok szerzése a növények és állatok közötti kapcsolatokról.		A tankönyvben leírt eszközök, vizsgálati anyagok.	
<i>Kieg.</i>	Mit láttok a képeken, rajzokon?	Az ismeretalkalmazás képességének fejlesztése, a verbális és a vizuális kommunikáció összekapcsolása, az elemi gondolkodási művelet (analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás, következtetések levonása) fejlesztése a tankönyvi képek, rajzok segítségével.		A tankönyv képei, rajzai és a hozzá kapcsolódó feladatok.	
50.	Rendszerezünk!	A növények és állatok élete témakörben tanultak felidézése, az ismeretek alkalmazása, a munkafüzet feladatainak megoldása.	A témakör fogalmai.	A témakörben használt szemléltető anyagok.	
51.	Év végi ismétlés	A hátralévő órák számától függően a tanévben tanult legfontosabb ismeretek rendszerezése			
52.	Az évi munka értékelése				